

PŘÍRUČKA PRO SITUACE, DO KTERÝCH SE PRAVDĚPODOBŇ NIKDY NEDOSTANETE

ALE PŘECE JEN...

2025

www.tosenestane.cz

OBSAH

TO SE NESTANE!
CO BYSTE DĚLALI, KDYBY
VŠÍMEJTE SI!
VZDĚLÁVEJTE SE!
PŘIPRAVTE SE!
JAK PŘIPRAVIT SVOU DOMÁCNOST
POMÁHEJTE!
KDYŽ ZAZNÍ SIRÉNA
KDYŽ NEJDE PROUD
KDYŽ NETEČE VODA
KDYŽ NETOPÍ TOPENÍ
KDYŽ SE BLÍŽÍ POVODEŇ
KDYŽ PŘIJE PŘÍVALOVÁ POVODEŇ
KDYŽ JSTE U DOPRAVNÍ NEHODY
HOŘÍ!
KDYŽ ÚTOČÍ STŘELEC
KDYŽ DOJDE K TERORISTICKÉMU ÚTOKU
KDYŽ JE POTŘEBA EVAKUACE
KDYŽ JE POTŘEBA EVAKUAČNÍ ZAVAZADLO
KDYŽ JE POTŘEBA SE UKRÝT
KDYŽ SE SETKÁTE S DEZINFORMACEMI
KDYŽ ZAČNE OZBROJENÝ KONFLIKT
DŮLEŽITÉ POZNÁMKY
VYUŽITELNÉ ODKAZY

PO PŘEČTENÍ SPALTE...NEBO NE, RADŠI SI TĚCH PÁR LISTŮ SCHOVEJTE NEBO JE
DEJTE NĚKOMU DALŠÍMU!

To se nestane!

Už jste si tu větu někdy řekli? Při dramatické reportáži v televizních zprávách? Po přečtení katastrofických titulků na netu? Nebo nad tím vlastně ani nepřemýšlíte? To se dá pochopit. Česká republika patří dlouhodobě mezi nejbezpečnější země světa. V roce 2023 obsadila 12. příčku dle indexu GPI (Global Peace Index). Ani tato skutečnost spolu s velmi efektivním a zaběhlým systémem zvládnutí katastrof neznamená absolutní bezpečí. Události posledních let v ČR i v zahraničí ukazují, jak rychle a bez varování se situace může změnit.

„To už se znovu nestane.“ věřili lidé na Moravě před povodněmi v roce 2024

„To se mi určitě nestane.“ předpokládali nejen studenti před útokem aktivního střelce v Praze v zimě roku 2023

„To se u nás nikdy nestane.“ věřila většina lidí před řáděním tornáda na Moravě v roce 2021

Co byste dělali, kdyby...

Mimořádná událost snadno způsobí, že naše společnost nebude fungovat tak, jak jsme zvyklí. Některá omezení mohou být drobná, jiná zcela zásadní. Povodně, požáry, tornáda, epidemie, průmyslové havárie, migrační vlny, blízké i vzdálené válečné konflikty, narušení dodávek elektrické energie, vody, plynu, léků, potravin, to vše a řada dalších situací může mít dopad na váš poklidný život i v naší bezpečné zemi.

Co se může stát?

- Přestává fungovat vytápění,
- je obtížné připravovat jídlo a skladovat potraviny,
- v obchodech mohou dojít potraviny a další zboží,
- z kohoutků ani při splachování toalety neteče voda,
- nelze natankovat,
- platební karty a bankomaty nefungují,
- mobilní sítě a internet nefungují,
- veřejná doprava a další dopravní prostředky stojí,
- je obtížné sehnat léky a zdravotnické prostředky.

Zkuste se na chvíli zamyslet, jak byste se vy a lidé ve vašem okolí dokázali s takovou situací vypořádat.

Zvládnout mimořádné události nebo jim dokonce předcházet je někdy velmi obtížné. Jindy ale stačí celkem málo.

Všímejte si!

Nebud'te lhostejní k ostatním lidem ani ke svému okolí. Často stačí jen málo a může to zabránit zbytečným nepříjemnostem. V některých situacích může trocha pozornosti dokonce vám, vašim blízkým nebo i úplně cizím lidem zachránit život.

Na co se zaměřit?

Poznejte své okolí. Nejvíce by vás měla zajímat lokalita kde žijete, kde pracujete, nebo jiná, kde trávíte velké množství času. Všímejte si zdrojů nebezpečí:

- vodní toky (povodně),
- průmyslové objekty (úniky nebezpečných látek),
- prudké svahy (sesuvy půdy),
- přehrady a rybníky (zvláštní povodně),
- lesní porosty (lesní požáry),
- místa s vysokou koncentrací osob (terorismus) a další.

Všímejte si naopak i míst, která vám mohou v nebezpečné situaci pomoci

- policejní služebny, hasičské stanice, stanoviště zdravotnické záchranné služby,
- nemocnice,
- místa, kde se ukrýt,
- místa, kam lze přemístit automobil nebo i jiný majetek před povodní,
- zdroje pitné i užitkové vody a další.

Všímejte si nezvyklého chování ostatních lidí:

- mohou být ve špatném zdravotním stavu,
- mohou být ve špatném psychickém stavu,
- mohou jen potřebovat s něčím pomoci,
- mohou se radikalizovat,
- mohou projevovat sklony k násilí.

Nepodceňujte výstrahy a varování oficiálních institucí.

I když se ne vždy naplní, nikdo je nezveřejňuje bez dobrého důvodu.

Vzdělávejte se!

Na to není nikdy pozdě. Něco si přečíst na netu, něco si vyzkoušet, poslechnout podcast, zkouknout přednášku, přihlásit se na vzdělávací kurz. Jen pozor, ať to jsou ověřené informace z ověřených zdrojů. Třeba z této příručky nebo z odkazů uvedených v závěru.

Stačí to jednou číst, jednou slyšet, jednou vidět a máte šanci, že se vám to vybaví, až budete potřebovat. Zkuste zkombinovat tyhle možnosti a šance se znásobí. Na co se zaměřit?

- První pomoc — alespoň úplné základy, operátor na lince 155 vám poradí, ale pokud už něco budete znát, situaci zjednodušíte jemu a hlavně sobě,
- bezpečnost — na těchto stránkách nebo i na mnoha jiných je množství rad, jak se chovat v různých situacích,
- kyberbezpečnost — na tohle téma se často zapomíná, přitom se v kyberprostoru děje obrovské množství podvodů a jiných zločinů,
- všeobecný rozhled — kdo má přehled, ten má argumenty, kdo má argumenty, ten se nenechá snadno přesvědčit o „cizí pravdě“,
- trendy a technologie — nové ne vždy znamená lepší, ale v oblasti bezpečnosti stojí zato sledovat vývoj a nové možnosti.

Připravte se!

Nemusíte být zrovna „prepper“, ale podílet se na své připravenosti na zvládnání mimořádných událostí by měla být samozřejmost. Nejen, že to je zakotveno v našem právním řádu, ale prostě je to logické.

Když nastane problém na velkém území, záchranáři zkrátka nemohou být všude a zajistit potřeby každého, kdo zrovna něco potřebuje. Budou řešit priority a tou nejvyšší bude záchrana životů. Pokud tedy budete mít nějaký méně závažný problém, můžete na pomoc čekat dlouho, nebo se jí vůbec nemusíte dočkat. Je tedy nezbytné, abyste se o sebe dokázali po nějakou dobu postarat sami.

V některých zemích je zákonem stanoveno, že občan musí být připraven na 72 hodin bez dodávek energií, vody, potravin i léků. V České republice to tak není, nicméně je to doporučení, které má reálný základ.

Možnosti každého z nás jsou samozřejmě různé. Je rozdíl, zda žijete v bytě či v rodinném domě, zda jste v domácnosti sami či je vás celá velká rodina. Pamatujte, že není nezbytné, aby všechny položky měl každý. Mezi sousedy je samozřejmě možné některé věci sdílet a vzájemně si je půjčovat.

Jak přesně připravit svou domácnost se dočtete v kapitole Jak připravit svou domácnost.

Jak připravit svou domácnost...

Potraviny

Ideální je mít doma stále nějaké potraviny navíc. Především takové, které poskytnou dostatek kalorií a nekazí se. Vhodné je i zvážit rychlost přípravy a její energetickou náročnost či spotřebu vody. Pro ohřev potravin můžete použít kempingové vařiče, máte-li je.

Doporučené potraviny jsou:

- pečivo s dlouhou trvanlivostí, např. krekrý, suchary,
- těstoviny, které lze uvařit rychle, rýže, obiloviny,
- předvařená čočka, fazole,
- konzervované potraviny (hotová jídla, masové, zelenina),
- džem, marmeláda,
- čokoláda, energetické tyčinky,
- káva, čaj, cukr,
- brambory, zelí, mrkev, med, mandle, ořechy, semínka,
- turistická vakuově sušená a sterilovaná jídla mají dlouhou životnost, chutnají, a dokonce existují ve variantě samoohřevu.

Tekutiny

Počítejte s minimálně třemi litry na dospělého člověka na den. Pokud si nejste jisti kvalitou vody, potřebujete mít možnost ji převařit. Možností jsou i minerální vody či ovocné šťávy a džusy, které je však možné skladovat v pokojové teplotě. Pro skladování nebalené vody je možné využít kanystry, ideálně s kohoutkem a uložit je na chladném a temném místě, máte-li takovou možnost.

Teplo

Teplé oblečení a přikrývky má doma zřejmě každý. S nějakým doplňkovým topením už to bude horší. Existuje řada různých přenosných topidel, jen pozor, aby byla určena k provozu v uzavřených místnostech.

Jak připravit svou domácnost...

Hygiena

Pokud nepoteče voda, splachování toalety může být jedním ze zásadních problémů. Máte-li v dostupné vzdálenosti vodní zdroj (rybník, řeku, požární nádrž) je možné nanosít vodu ve stavebních či úklidových kbelících. Nemáte-li takovou možnost, můžete vzít pevné plastové pytle a vložit je do záchodové mísy. Po použití pytle zavažte, vložte do dalšího pytle, znovu zavažte a vyhodte do směsného odpadu. Koupele a sprchování bude zřejmě nutné vynechat, nicméně myslete na základní hygienická pravidla pro zachování vašeho zdraví. Využít lze vlhčené ubrousky či dezinfekční prostředky na ruce. Myslete i na další hygienické potřeby jako plenky a menstruační vložky atp.

Komunikace

V případě závažné mimořádné události potřebujete mít možnost získávat důležité informace od úřadů, a to primárně na rozhlasové stanici Český rozhlas Radiožurnál a televizní stanici ČT24. Je-li připojení k internetu, pak se můžete dívat i na ověřené weby, např. Bezpečnostní portál hl. m. Prahy. Samozřejmě musíte mít i možnost zůstat v kontaktu s příbuznými a přáteli a v případě nouze se dovolat záchranným složkám. Počítejte s tím, že nebudete mít možnost nabití mobilního telefonu, a i když spojení bude fungovat mohou vám dojít baterie.

Jak připravit svou domácnost...

Další doporučené vybavení:

- mobilní telefon,
- powerbanka, solární nabíječka,
- ruční svítilna na baterie,
- náhradní baterie,
- seznam důležitých telefonních čísel na papíře,
- lékárnička a zásoby léků,
- hotovost v menších bankovkách i drobných,
- zásoba krmiva pro domácí mazlíčky,
- svíčky,
- plná nádrž v autě (nezapomeňte, že máte-li auto, lze poslouchat rádio a nabít telefon i tam).

A několik věcí, které sice nesouvisí s výpadky energií, ale neměly by chybět:

- hasicí přístroj (nejlépe s minimální hasicí schopností nejméně 34A/183B/C),
- požární hlásič (vyberte podle velikosti a typu místnosti),
- hlásič úniku plynu (samozřejmě jen máte-li doma zavedený plyn),
- hlásič CO (jen pokud máte doma zařízení spalující paliva).

Pomáhejte!

Evoluce nás vybavila velmi důležitým mechanismem. Pomoci druhému totiž většině lidí přináší skvělý pocit užitečnosti a naplnění. Nevěříte? Zkuste to.

Je mnoho možností, jak pomáhat. A v naší zemi jsme v tom vážně dobří. Je jedno, zda se jedná o dárcovství krve, dobrovolnictví či finanční podporu těm, kdo ji skutečně potřebují, nebo třeba příležitostnou pomoc komukoli. Když pak dojde k mimořádné události, vzájemná pomoc ještě nabírá na významu.

Jak můžete pomáhat?

- Dárcovství krve, nebolí to...no, dobře, možná trochu, ale je to nesmírně důležité a darovanou krev může potřebovat kdokoli z nás,
- dobrovolný hasič, first responder (dobrovolný záchranář), Český červený kříž, vyhledávací kynolog, jiná neziskovka pomáhající lidem a mnoho dalších...to všechno má společný jmenovatel: dobrovolnictví,
- finanční podpora potřebným, i to je nezanedbatelná forma pomoci, která už mnohokrát vrátila úsměv na tváře nejen lidí zasažených mimořádnou událostí,
- ad hoc pomoc, zejména po velkých mimořádných událostech se pravidelně zvedá obrovská vlna nabídek pomoci, je to úžasné a všichni si toho cení, jen nezapomeňte, že pomoc musí být koordinovaná (vždy jsou zveřejněny kontakty, kam se nahlásit),
- běžná pomoc, na ulici, doma, v práci, mezi kamarády, ale i cizími lidmi.

Když zazní siréna...

Sirény. Jasně. A budou houkat jindy než první středu v měsíci. Takhle nějak vnímá slovo „varování“ většina společnosti. A není to úplně špatně, jen to není celé.

K varování obyvatelstva sirénami v případě hrozby nebo vzniku mimořádné události je používán jeden varovný signál pod názvem „VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA“. Poznáte ho podle kolísavého tónu sirény, který trvá 140 vteřin. Může zaznít třikrát po sobě v cca tříminutových intervalech. Když zazní, co nejrychleji se ukryjte do budovy, zavřete dveře a okna.

Už víte, že se něco děje. Že hrozí nějaké nebezpečí. Ale jaké?

K tomu slouží „tísňová informace“, kterou se sdělují údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již nastalé mimořádné události i případné pokyny obyvatelstvu. Jak se k vám dostane?

- Obecním rozhlasem,
- zazní v rádiu nebo televizi,
- esemeskou,
- aplikací v mobilním telefonu (např. Záchranka),
- zazní z elektronických sirén,
- často se informace objeví i na sociálních sítích či webech (jen pozor, ať se díváte na oficiální stránky zodpovědných institucí...super pro Pražáky je třeba Bezpečnostní portál hl. m. Prahy).

Když zazní siréna...

Když už víte, co hrozí, dodržujte následující:

- uposlechněte pokyny záchranářů, orgánů státní správy a samosprávy,
- nepodceňujte vzniklou situaci,
- nerozšiřujte poplašné a neověřené zprávy,
- pomáhejte sousedům, zejména starým, nemocným a nemohoucím lidem,
- netelefonujte zbytečně,
- připravte se k opuštění bytu nebo domu.

V tu první středu "zpravidla" slýcháme tzv. „zkušební tón“, což je nepřerušovaný tón sirény trvající 140 vteřin.

Nepleťte si Všeobecnou výstrahu s Požárním poplachem. To je přerušovaný tón sirény trvající po dobu 1 minuty (25 vteřin trvalý tón, 10 vteřin přestávky, 25 vteřin trvalý tón). Poplach se využívá při svolání jednotek požární ochrany.

Když nejde proud...

Krátkodobý výpadek nebude velký problém. Pokud by ale trval několik hodin či dokonce dní, je dobré myslet na několik věcí. Jak zjistit, zda je to plánovaná odstávka nebo skutečný problém? Jednoduše telefonicky nebo na webových stránkách dodavatele či obce. Ale možná se nejdřív podívejte z okna, zda se výpadek týká jen vašeho domu, celé ulice nebo celé obce.

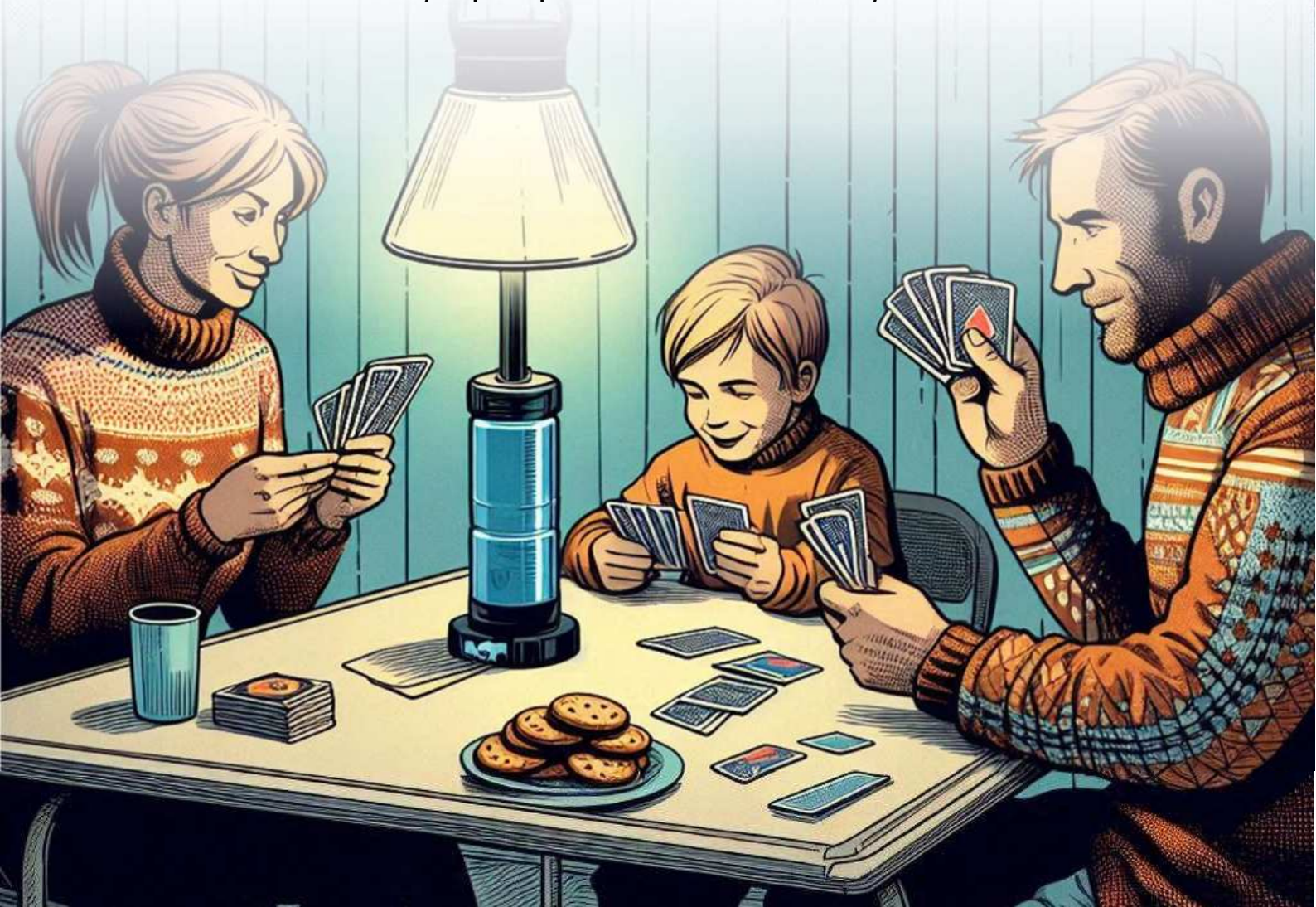
To nejjednodušší, co můžete udělat je si vyjasnit, co všechno ve vaší domácnosti nebude fungovat. Světlo? To nejspíš ne. Ale baterku nebo světlo v mobilu má skoro každý. Elektrické spotřebiče? Které skutečně potřebujete? Topení? Je dálkové, plynové nebo elektrické? Potřebuje plynový kotel elektřinu? Poteče voda? Jste zásobováni gravitačně nebo tlačí vodu čerpadla? Bude splachovat záchod?

Když nejde proud . . .

Když k výpadku dojde, dodržujte následující:

- snažte se být v klidu, pravděpodobně výpadek brzy skončí,
- lednici a mrazák otvírejte co nejméně, předem si vždy rozmyslete, co všechno z nich chcete vzít,
- trvá-li výpadek déle, mražené potraviny můžete postupně přesouvat do lednice, sice povolí, ale ochladí ostatní potraviny,
- konzumujte přednostně potraviny, které se mohou zkazit,
- myslete na ostatní, pokud máte starší nebo pohybově omezené sousedy, zeptejte se, zda něco nepotřebují,
- šetřte baterie, zejména mobilní telefon,
- nezapomeňte, že telefon můžete nabít v autě nebo z jiného zařízení,
- v autě můžete poslouchat rádio,
- netelefonujte zbytečně na tísňové linky a obecně nezatěžujte síť,
- sviťte hlavně elektrickými svítilnami, svíčky nenechávejte je bez dozoru,
- nadbytečně necestujte, můžete-li se přesunout na chalupu, kde proud jde, jeto také možnost,
- vynechte činnosti, u kterých se můžete zranit,
- snažte se zabavit děti, využijte nějaké slovní nebo deskové hry.

Když neteče voda...

Čistá pitná voda je životně důležitá. To ví každý. Ale také si bez ní neumyjete ruce, ani nespláchnete záchod.

Pokud dojde k delšímu výpadku vody, zkuste následující:

- podívejte se, kolik a jakých nápojů máte k dispozici,
- zjistěte, kde je přistavena cisterna s pitnou vodou (na webu poskytovatele či obce),
- zamyslete se, zda nemá soused studnu,
- pijte vždy jen vodu, u níž je jisté, že je pitná,
- pro základní hygienu použijte vlhčené ubrousky či desinfekci,
- je-li v okolí vodní zdroj (rybník, řeka, požární nádrž) je možné nanosit vodu na splachování toalety ve stavebních či úklidových kbelících,
- nemáte-li vodní zdroj, vezměte pevné plastové pytle a vložte je do záchodové mísy,
- myslete na ostatní, pokud máte starší sousedy, zeptejte se, zda něco nepotřebují,
- máte-li možnost, přesuňte se na chalupu, k příbuzným či kamarádům, kde voda teče.

Při výpadku dodávek vody už není mnoho věcí, které můžete udělat. Pokud se na něj ale předem připravíte, zvládnete jej mnohem snáz.

Když netopí topení. . .

To se celkem přežít dá. Alespoň nějakou dobu.

Pokud dojde k výpadku dodávek tepla během chladných období roku, váš domov rychle vychladne. Je-li situace pocitově nepříjemná i přes to, že jste se přioblékli, zkuste následující:

- zdržujte se v jedné místnosti a zavírejte dveře,
- přes okna můžete pověsit deky, pokryjte jimi i podlahu,
- využijte kempingové vybavení jako spacáky, karimatky,
- máte-li je, využijte nějaké přenosné topidlo (třeba elektrické nebo plynové),
- nezapomínejte na riziko požáru, před spaním vypněte alternativní zdroje tepla,
- místnost pravidelně větrejte, aby se dovnitř dostal kyslík,
- myslte na ostatní, pokud máte starší sousedy, zeptejte se, zda něco nepotřebují,
- ohřát se můžete i jednoduchým cvičením, myslte však na svou bezpečnost,
- zatopit si můžete i v autě,
- máte-li možnost, přesuňte se na chalupu, k příbuzným či kamarádům, kde topení jde.

Při výpadku tepla už není mnoho věcí, které můžete udělat. Pokud se na něj ale předem připravíte, zvládnete jej mnohem snáz.

Když se blíží povodeň. . .

Asi už každý ví, že stoletá voda nemusí přijít jen jednou za sto let. Padesátiletá za padesát. Prostě si povodně tak nějak chodí, jak je napadne.

Pokud žijete v blízkosti vodního toku zkuste si zapamatovat pár věcí, které můžete udělat při hrozící povodni, aby byly škody co nejmenší:

- odvezte vozidlo z garáže nebo parkovacího místa, doplňte pohonné hmoty a zaparkujte ho na vyvýšené místo, které je ale dostupné, pokud byste vozidlo chtěli využít k evakuaci,
- zabalte si evakuační zavazadla pro celou rodinu,
- přesuňte vše cenné co zvládnete do vyšších pater nebo úplně pryč z ohrožených míst,
- nenechávejte v domě žádné nebezpečné látky, a to ani tlakové lahve,
- přemístěte domácí a hospodářská zvířata do bezpečí nebo jim alespoň umožněte samostatné opuštění místa,
- před odchodem z domu vypněte hlavní přívod plynu a elektrické energie,
- na výzvu velitele zásahu či odpovědných orgánů opusťte dům a evakuujte se,
- myslete na ostatní, pokud máte starší nebo pohybově omezené sousedy, zeptejte se, zda něco nepotřebují,
- zbytečně neriskujte, nechoďte se dívat k vodě a už vůbec nezkoušejte rozvodněnou řeku splouvat.

Když přijde přívalová povodeň...

Přívalové povodně mohou vzniknout především u malých vodních toků, ale nejen tam. Mohou vzniknout prakticky kdekoli, kde v krátké době spadne velké množství srážek a voda se nestíhá vsakovat a odvádět přirozenou cestou. Pokud je výstraha před extrémními srážkami ve vašem okolí a můžete postupovat podle výše uvedených bodů. Je však velmi těžké předpovědět, kde přesně přívalová povodeň vznikne.

Když jste u dopravní nehody . . .

Dopravní nehoda nemusí být svou závažností na stejné úrovni jako jiné zde uváděné mimořádné události. Na druhou stranu je zase mnohem větší pravděpodobnost, že se s ní potkáte. Jste přímými účastníky? Svědky? Nebo jste dorazili až po nehodě? To vlastně není až tak důležité.

Udělejte následující:

- jste-li řidič, zastavte vozidlo, vypněte motor, zapněte výstražná světla, oblečte si reflexní vestu,
- všichni účastníci nehody, kteří to zvládnou, musí opustit vozidla i silnici,
- volejte pomoc, je-li někdo zraněný linku 155, není-li nikdo zraněný, ale je nutné nehodu vyšetřit linku 158, nejste si jisti, koho zavolat, volejte linku 112,
- poslouchejte pokyny operátora, poradí vám vše potřebné, zejména jak správně poskytnout první pomoc zraněným,
- označte místo nehody pro další řidiče,
- nedělejte nic, co by mohlo negativně ovlivnit vyšetření dopravní nehody,
- můžete místo nehody vyfotit, - nikam neodcházejte, ani se neschovávejte, snažte se v tom zabránit i ostatním (mohou být zranění nebo v šoku),
- po příjezdu policie a záchranářů se řiďte jejich pokyny.

Hoří!

Oheň je nebezpečný, ale kouř může být ještě nebezpečnější. Myslete na to! Pokud vidíte požár a vlastními silami ho nezvládnete uhasit:

- zbytečně neriskujte,
- opusťte místo,
- z bezpečí zavolejte tísňovou linku 150 nebo 112,
- varujte sousedy, buchejte na dveře a volejte: „Hoří!“,
- máte-li možnost uzavřete hlavní přívod plynu a vypněte přívod elektřiny.

Pokud jste v místnosti, kde požár nevidíte, ale cítíte nebo vidíte kouř:

- zkontrolujete opatrně dotekem dveře, zda jsou horké, pokud ne, opusťte dům, ale nezapomeňte po cestě kontrolovat každé další dveře, pak už postupujte jako v prvním odstavci,
- jsou-li dveře horké, nikdy je neotevírejte,
- pokuste se mezeru pode dveřmi utěsnit, třeba mokrým ručníkem,
- zavolejte tísňovou linku 150 nebo 112,
- upozorněte na sebe voláním z okna a vyvěšením nějakého kusu oděvu, ručníku nebo třeba prostěradla,
- nikam se neschovávejte.

Pokud již jste v zakouřeném prostoru, držte se u země, tam je menší hustota kouře i nižší teplota. Chraňte si nos a ústa nějakou látkou, nejlépe mokrou (oblečení, kapesník, ručník). Stále při zemi, podél zdi se pokuste dostat ze zakouřeného prostoru.

Jaký hasící přístroj do domácnosti?

Ideálně hasicím přístrojem s minimální hasící schopností nejméně 34A/183B/C. Je to takový univerzál na třídy požáru A – požáry pevných látek, B – požáry kapalin, C – požáry plynů. Do domu i do garáže.

Když útočí střelec...

Útok v restauraci v Uherském Brodě v roce 2015, další ve Fakultní nemocnici Ostrava v roce 2019 a znovu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze v roce 2023. Statisticky se s vysokou pravděpodobností do takové situace nedostanete, ale přečíst si těch pár řádků stejně nemůže být na škodu. Jak reagovat v případě útoku tzv. aktivního střelce? Už jste to určitě slyšeli.

UTÍKEJ

- Pokud je možnost, utečte,
- své osobní věci nechte tam, kde jsou,
- pokud je to možné, pomozte ostatním,
- varujte ostatní,
- z bezpečí zavolejte pomoc na číslo 158.

SCHOVEJ SE

- Pokud nemůžete utéct, schovejte se,
- zamkněte nebo zablokujte dveře a schovejte se za pevné předměty,
- přepněte svůj telefon do tichého režimu, zůstaňte potichu,
- pokud to situace dovolí, volejte na číslo 158, hlavně řekněte, kde jste a co se děje.

BOJUJ

- Pokud je váš život v přímém ohrožení, bojujte,
- snažte se zneškodnit střelce, jednejte rychle a násilně,
- použijte jakýkoliv předmět, který se dá využít jako zbraň.

Když na místo dorazí bezpečnostní složky: zůstaňte v klidu a poslouchajte jejich instrukce, ruce držte vždy ve viditelné pozici, vyvarujte se křiku a divoké gestikulaci, mějte na paměti, že pomoc zraněným je na cestě.

Když dojde k teroristickému útoku...

Teroristické útoky mohou být namířené proti jednotlivcům nebo skupinám, proti veřejnosti obecně nebo proti životně důležitým funkcím společnosti, jako je dodávka elektřiny nebo dopravní systém. Existuje mnoho různých způsobů, jak by mohl být teroristický útok proveden, ale můžeme nabídnout několik rad, které lze použít ve většině situací:

- přesuňte se na bezpečné místo a vyhýbejte se velkým skupinám lidí,
- pokud uvidíte něco podezřelého, zavolejte policii na čísele 158 a o situaci ji informujte,
- varujte ty, kteří jsou v nebezpečí, a pomozte těm, kteří to potřebují,
- mohou-li být útočníci stále v dosahu, přepněte mobilní telefon do tichého režimu a nevolejte nikomu, kdo se může nacházet v ohrožené oblasti, zvuk vyzvánějícího telefonu může prozradit, kde se někdo skrývá,
- nikomu nevolejte mobilním telefonem, pokud nemusíte, přetížení sítě může zablokovat životně důležité hovory,
- řiďte se pokyny policie, hasičů, záchranářů a úřadů,
- nesdílejte nepotvrzené informace online ani žádným jiným způsobem.

Jedním z možných způsobů provedení teroristického útoku je i tzv. opuštěné zavazadlo. V drtivé většině se jedná o skutečně zapomenuté neškodné zavazadlo, nicméně pokud takové uvidíte, zejména v místě větší koncentrace osob, dodržujte následující:

- se zavazadlem nehýbejte, neotvírejte ho, ani se ho nedotýkejte,
- je-li to v prostředku hromadné dopravy, na nádražích, obchodních centrech atp., nález co nejdříve oznamte řidiči, dispečerovi, ostraze atp.,
- není-li nikdo odpovědný v dosahu, volejte tísňovou linku 112 a řiďte se pokyny operátora,
- na podezřelé zavazadlo upozorněte i ostatní v blízkosti.

Když je potřeba evakuace...

Asi není nutné představovat. Evakuace ohrožených lidí je spojena s řadou mimořádných událostí od požáru po povodně. Ale víte, že evakuace je i to, když se přemísťují zvířata, předměty kulturní hodnoty, technické zařízení, nebo stroje a materiály k zachování nutné výroby, a dokonce nebezpečné látky?

Pro evakuované to může být těžké, ale věřte, že po vás nikdo nechce abyste opustili svůj domov, pokud k tomu není opravdu dobrý důvod. Evakuace je jedno z nejúčinnějších opatření ochrany obyvatel před hrozící mimořádnou událostí. Velká voda nemůže ublížit vám a vašim blízkým, pokud jste od ní daleko u svých příbuzných, kamarádů nebo i v evakuačním středisku.

A je evakuace povinná? Ano, je. Tedy pokud ji nařídí velitel zásahu nebo příslušné orgány státní správy či samosprávy. Povinnost je jedna věc, ale nezapomeňte, že pokud se neevakuujete dle pokynů, je pravděpodobné, že se dostanete do situace, z níž vás bude muset někdo zachraňovat. A ten někdo tak bude zbytečně riskovat vlastní zdraví či život. Navíc mohl pomáhat tam, kde si ohrožení nezpůsobili lidé sami.

Před opuštěním bytu či domu při evakuaci nezapomeňte:

- uhasit otevřený oheň (svíčky, krb, kamna...),
- vypnout elektrické a plynové spotřebiče (mimo mrazáků a ledniček),
- vzít si doklady a pravidelně užívané léky, brýle a podobné pomůcky,
- si zabalit evakuační zavazadlo, pokud lze očekávat evakuaci na delší dobu (nad 24 hodin),
- se obléknout vhodně dle ročního období,
- uzavřít okna a uzamknout dům či byt,
- myslet na ostatní, pokud máte starší nebo pohybově omezené sousedy, zeptejte se, zda něco nepotřebují.

Když je potřeba evakuační zavazadlo...

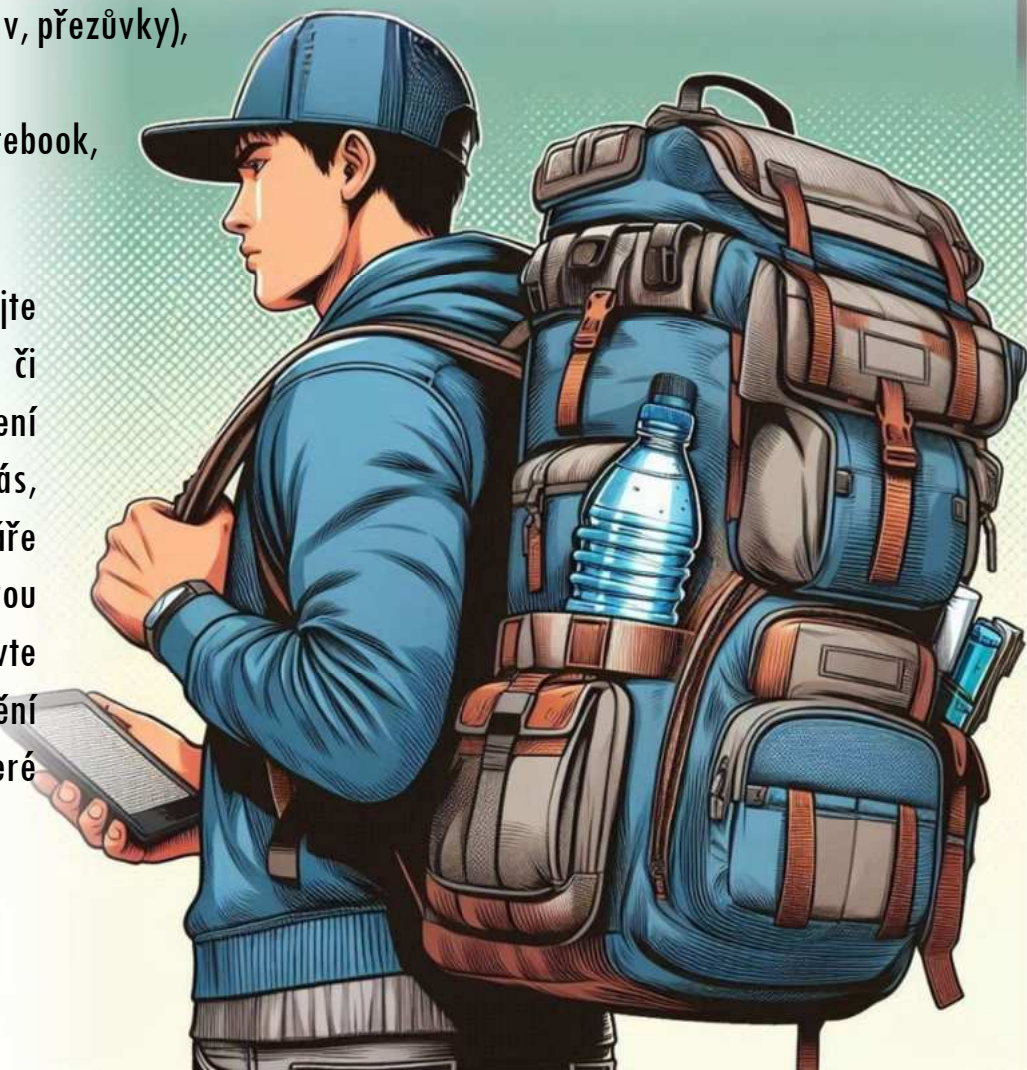
Není to nic složitého. Při předpokladu dlouhodobé evakuace (více jak 24 hodin) je třeba mít s sebou sbalené základní osobní věci. Jako evakuační zavazadlo je vhodné použít batoh, cestovní tašku nebo kufr, označit ho svým jménem a adresou.

Myslete na to, kam se budete evakuovat. Pokud už dopředu víte, že k příbuzným nebo kamarádům, je to o něco snazší. Pokud půjdete do evakuačního střediska, je dobré věnovat balení o něco více pozornosti. Ale nebojte se toho. Nikdo vás nenechá spát na dešti, nenechá vás o hladu a žízni. Tohle mají záchranáři a další zapojené organizace dobře zámknuté. Co si zapomenete, pokusí se vám zařídit, ale čím budete samostatnější, tím jim ulehčíte práci.

Do evakuačního zavazadla nezapomeňte:

- potraviny a pitnou vodu na cestu do evakuačního střediska,
- osobní doklady, důležité dokumenty a cennosti,
- peníze a platební kartu,
- mobilní telefon s nabíječkou nebo powerbankou,
- nezbytné toaletní a hygienické potřeby,
- pravidelně užívané léky, hodí se i špunty do uší,
- oblečení dle roční doby a aktuálního počasí (náhradní prádlo, oděv, obuv, přezůvky),
- máte-li, spací pytel,
- pro zkrácení času knihu, notebook, sluchátka.

Máte-li takovou možnost, hledejte dočasné ubytování u příbuzných či kamarádů. Takové řešení je zpravidla pohodlnější pro vás, a současně nezatěžuje záchranáře a dotčené úřady. Pokud takovou možnost nemáte, nevadí, dostavte se na určené místo shromáždění a řiďte se pokyny osob, které evakuaci organizují.

Když je potřeba se ukrýt...

Ukrytí, úkryty a jiné ochranné prostory. On je v tom rozdíl? Je. Ukrýt se můžete kdekoli, kde vás daná stavba ochrání před nebezpečnými účinky mimořádné události. „Úkryt“ už je termín z právních předpisů a pro ukrytí obyvatelstva, avšak jen za stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Při úniku nebezpečné chemické látky (dozvíte se z tísňové informace) se nepřibližujte k místu havárie. Pokud jste venku, ukryjte se v nejbližší budově. Pokud jste doma, nikam nevycházejte, zdržujte se v co nejvyšším patře, v místnosti odvrácené od místa havárie, zavřete okna a dveře a vypněte klimatizaci a ventilaci. Nechoďte do sklepních a podzemních prostor. Sledujte sdělovací prostředky a internet.

Při výskytu extrémních povětrnostních jevů jako jsou silné bouře, vichřice či dokonce tornáda se ukryjte do vnitřních prostor budov, nejlépe suterénních nebo sklepních ve středním traktu co nejvíce zapuštěné v okolním terénu. Vhodné jsou především sklepy s klenutými stropy nebo železobetonovými stropy, silnými obvodovými zdmi a co nejmenší plochou všech okenních otvorů. Nemáte-li takovou možnost, alespoň zůstaňte v místnostech vašeho obydlí, které jsou nejlépe chráněné a bez oken, může to být třeba i koupelna.

Když je potřeba se ukrýt...

A co ty úkryty pro vojenské ohrožení? V případě hrozby vzniku takové situace budou všechny stálé úkryty zřetelně označeny. Úkryty nejsou obyvatelům nijak přiřazovány – můžete jít do toho, který je k vám nejbližší. I přes využití ochranných systémů podzemních dopravních staveb (včetně vybraných úseků metra a Strahovského tunelu) nestačí kapacita těchto stálých úkrytů počtu obyvatel a návštěvníků Prahy. Proto je nezbytné využívat i improvizované úkryty.

Improvizovaný úkryt je předem vybraný prostor ve vhodných částech bytů, obytných domů, provozních a výrobních objektů. Pokud by byl útok veden konvenčními zbraněmi, lze se ochránit ukrytím i v obdobných prostorech jako je uvedeno výše při výskytu extrémních povětrnostních jevů.

Vojenský konflikt zřejmě nebude trvat jen pár hodin či dní. Proto má smysl improvizovaný úkryt i v mezích možností tzv. z odolnit. Co to znamená? Můžete pevně uzavřít okenní otvory. Třeba je zabednit deskami, vyplnit pytli s pískem nebo i zazdíť. Můžete trámy zpevnit či podepřít stropy. Můžete si do úkrytu připravit věci, které vám pobyt v něm zpříjemní. Určitě je dobré mít zde uloženou minimální zásobu pitné vody, dále třeba nějaké deky nebo karimatku.

Ze současných konfliktů je zřejmé, že někteří lidé po prvotním šoku z vypuknutí války, kdy se poctivě ukrývají při každém rozeznění výstrahy, postupně hrozbě přivykají a bagatelizují ji, až se nakonec přestanou ukrývat úplně. Ale pamatujte, že stokrát můžete do krytu běžet zbytečně a zrovna po stoprvní vám to může zachránit život.

Když se setkáte s dezinformacemi...

Různé státy, organizace i jednotlivci již dnes využívají zavádějící informace, kterými se snaží ovlivnit naše hodnoty a jednání. Jejich cíle mohou být různé, od potřeby se zviditelnit až po snahu snížit naši odolnost a ochotu se bránit.

Nejlepší ochranou před dezinformacemi je kriticky zhodnotit jejich zdroj:

- Jedná se o popsání fakta, nebo něčí názor?
- Co je cílem těchto informací?
- Kdo je zveřejnil?
- Je tento zdroj důvěryhodný?
- Jsou tyto informace k dispozici i někde jinde?
- Je tato informace nová, nebo stará? A proč se objevuje právě teď?

Jak pracovat s informacemi?

- Sami vyhledejte, co vás zajímá, z oficiálních a nejlépe z více zdrojů.
- Nevěřte fámám, zkuste najít další spolehlivý zdroj, abyste si ověřili, že je informace pravdivá.
- Nešířte fámy, pokud informace nepůsobí důvěryhodně, nepředávejte je dál.

Když začne ozbrojený konflikt...

Desetiletí v míru, kdy byly války jen vzdálené obrazy v televizi, přivedly velkou část společnosti k přesvědčení, že nám se to přece nestane. Několik posledních let ale mnohé změnilo, a i když pravděpodobnost válečného konfliktu na našem území není vysoká, možná by neškodilo se trochu zamyslet, co by to znamenalo.

Strašení? Kdepak. Zkuste se na to podívat jinak. Pokud přijmeme fakt, že má smysl se připravit na jiné nepravděpodobné hrozby, jako teroristický útok nebo tornádo, není to s napadením naší země podobné?

A ta podoba nekončí u přijetí takové možnosti. Pokud už jste četli kapitolu o ukrytí víte, že není velký rozdíl mezi ukrytím před tornádem a před použitím konvenčních zbraní. Pokud jste již četli kapitolu „Jak připravit svou domácnost“ víte, že se věnuje přípravě zejména na výpadky energií a dodávek vody. To se ale v důsledku neliší od situací, které může způsobit ozbrojený konflikt. Podobně to je s evakuací či s varováním, i zde budou využity shodné principy.

Všechno stejné samozřejmě není. Je řada věcí, které budou mít vliv na průběh situace:

- občané od 18 do 60 let mají brannou povinnost, což za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mimo jiné znamená povinnost vykonávat vojenskou činnou službu a plnit další povinnosti stanovené branným zákonem,
- kromě záchrany a zajišťování základních potřeb obyvatelstva bude mít společnost nový zásadní úkol, a to je intenzivní podpora armády při obraně napadené země,
- na rozdíl od „nevojenských“ mimořádných událostí, které jsou obvykle spíše lokálního charakteru, ozbrojený konflikt má dopad na celé území státu nebo dokonce více států.

Důležité poznámky

Tady si můžete zapsat třeba důležitá telefonní čísla, adresy a polohu nejbližšího úkrytu nebo jiného chráněného prostoru:

HASIČI	150
ZÁCHRANKA	155
POLICIE	158
MĚSTSKÁ POLICIE	156
JEDNOTNÉ EVROPSKÉ ČÍSLO TÍSŇOVÉHO VOLÁNÍ	112

NENÍ URČENO KE KOMERČNÍMU VYUŽITÍ

www.tosenestane.cz

